RELATIO
FACTA IN CONSISTORIO
SECRETO CORAM S. D. N.

GREGORIO PAPA XV.
A FRANCISCO MARIA
EPISCOPO PORTVENSI

S. R. E. CARD. A MONTE

DIE IANVARII M. DC. XXII.

SVPER VITA, SANCTITATE, ACTIS Canonizationis, & miraculis Beati ISIDORI AGRICOLAE de Matrito.

MEDIOLANI,

Apud hær. Pacifici Pontij, & Ioan. Baptistam Piccaleum, Impressores Archiepiscopales. M. DC. XXII.

Denuò Imprimatur.

Frater Franciscus Vic. Rosæ, & S. Inquisitionis Mediolani.

Al. Bariola pro Illustriss. D. Card. Archiepiscopo.

Vidit Saccus pro Excell. Senatu.

RELATVRVS, Beatissime Pater, coram hoc Sacro Senatu, iussu Sãctitatis Vestrę, quo statu sit causa Canonizationis Beati Isidori Agricolę de Matrito, quam ab hac Sancta Sede Pijssimus iuxta, ac Potentissimus Hispaniarum Rex obnixè postulat; eam omnem in tres partes distribuam. Primo loco dicam, cur suscepta sit, & quę ad hanc vsque diem in ea Apostolica auctoritate gesta sunt. Secundo, quæ fuerit vitæ sanctitas, & excellentia virtutum quibus B. Isidorus inclaruit. Tertio illustriora quædã miracula, quæ Deus per illum operatus est. vt his consideratis, Sanctitas V. quid in re tanti ponderis deinceps agendum sit, prudenter, & legitime constituere possit.

Floruit Isidorus Matriti, quod nunc Regem Hispanorum sedes est, circa annum Domini centesimum, & quinquagesimum supra millesimum. Inde ad hæc vsque tempora nomeņ eius, tanquam hominis vitę sanctitate, & miraculorum gloria illustris, vno omnium Hispanorum ore celebratum est. Post annum verò millesimum ducentesimum decimum, occasione, quam dicam, Isidoro eiusmodi honores habiti sunt, cuiusmodi in Ecclesia Catholica solis Beatis, & Sanctis tribuũtur. Ille Sancti nomine passim vocatus est, in eius honoré oblata munera, dicata festa, processiones, & supplicationes decretæ, celebratæ missæ, dicti hymni, recitata officia, habitæ conciones: erectæ cappellæ, institutæ confraternitates, concessæ indulgentiæ, imagines cum diademate pictæ, & cum alijs imaginibus Sanctorum circumportatæ, sepulchrum donarijs

 pre-

pretiosis, & luminarijs ornatum: & demum in publicis necessitatibus eius imploratum subsidium, tanquam hominis verè beati, & sancti.

Fama vitæ innocenter actæ, & miraculorum frequentia, cũ eximia ista veneratione coniunctæ, Philippo Tertio Hispaniarum Regi, cui pietate, & religione nihil vnquam fuit antiquius, de legitima B. Viri Canonizatione spem iniecerunt. Quare misso Romam processu, auctoritate ordinaria formato, de vita, & miraculis Isidori, Paulum V. fel. record. enixè rogauit, vt eum canonico ritu inter Sanctos referret. Paulus precibus benignè auditis, iniunxit tribus antiquioribus Auditoribus Rotæ, vt coniunctim procedendo, acta omnia, & probationes reciperent, & tandem referrent, quid ipsi sentirent. Fuerunt hi ab initio Franciscus Penia tunc Rotæ Decanus, Horatius Lancellottus, & Alphonsus Manzanedo. Verum post Penia defuncto, & Lancellotto ad Cardinalatum assumpto, in eorum locum Franciscus tunc Archiepiscopus Damascenus, nunc Cardinalis Sacratus, & Ioannes Baptista Coccinus Decanus subrogati sunt.

Auditores re pro dignitate considerata, censuerunt, vltra processum auctoritate ordinaria formatum, alterum Apostolica auctoritate formari debere. Et Pontifice iubente dederũt litteras compulsoriales, & remissoriales, cum articulis, & interrogatorijs pro parte Fiscalis, ad bonæ mem. Reuerendissimũ Bernardum de Rojas, & Sandoual S. R. E. Cardinalem Archiepiscopum Toletanum, ad D. Franciscum de Sosa Episcopum Canarien. & ad D. Ioannem de Hores Thesaurarium, & Canonicum Cathedralis Ecclesiæ Carthaginen.

Hi iuribus compulsatis, & examinatis testibus, absoluto iuridico processu, eum de mense Iulij anni 1613. Romam miserunt ad Auditores; quibus Paulus in mandatis dedit, vt ad vlteriora in causa procederent, quid ipsis videretur ad Sanctita-

tem

tem suam mox relaturi. Illi causa seriò, & frequenter discussa, tam processus, quam probationes legitimas censuerunt. Retuleruntq. Sanctitatem, & miracula B. Viri copiose iustificata fuisse, eumq. tutò posse inter Sanctos referri. Sed Paulus Mense Martio 1618. eorum relationem misit ad sacram Rituum Congregationem, nosq. de tota hac causa iterum cognoscere iussit.

Nos autem, Beatissime Pater, frequenter cōgregati, quo par erat studio, ac diligentia, Auditorum assertiones, & assertionum pondera examinauimus. Tandemq. in eorum sententiam omnes vnanimes iuimus.

Fide vero probationum, & legalitate processuum constituta, dico iam, quid ex eis constiterit nobis de origine, vitæ ratione, & sanctitate morum huius B. Viri.

NATVS est Isidorus in oppido Matriti Toletanæ Diœcesis, ex parentibus humilibus quidem, sed catholicis, & pijs. Ab eis in timore Dei egregiè enutritus, vsque ab ineunte ætate Pietatem, Charitatem, Patientiam, Humilitatem, Abstinentiam, virtutesq. cæteras virili quadam grauitate colere cœpit. Adultior factus, sibi, & familię, labore, & industria victum quæsiturus, cæteris artibus neglectis, Agriculturę se dedit, quòd humilior, laboriosior, & tutior alijs omnibus videretur. Hanc tóto vitę suę tempore ita exercuit, vt nulla vnquam diei eius causa vllum minimum Pietatis, & Religionis officium prętermitteret, ex ijs, quæ semel susceperat. Nunquam ad aratrum accessit, nisi visitatis Ecclesijs, missa audita, precibusq. ad Deum, & B. Virginem ex imo pectore fusis. Quas gratissimas fuisse sibi frequenter quidem declarauit Deus, sed maxime, occasione, quam dico. Ciuem quendam Isidorus delegerat sibi, cui laboraret: apud quem à vicinis accusatus est, quòd exercitijs spiritualibus occupatus, quotidie iusto serius opera capesseret. Homo vehementer iratus, ad agrum iter arripit,

 Isido-

Isidorum de fraudata opera seuere castigaturus. Sed eò vbi venit, agrum suum triplici iugo boum arari vidit, quorú duo regebant iuuenes duo albis vestiti, tertium seruus Dei medius inter illos: qui hero appropinquante euanuerunt. Atque ita demum intellexit, quod ei sæpe dixerat Isidorus, non perire sibi tempus, quo Domino suo vir deuotus seruiret. Rursus; cùm in Ecclesia B. Magdalenæ orationi vacaret, nunciatum ei est à nonnullis, eius asinam esse iam in faucibus lupi, neque euadere posse, nisi subueniret. Quibus vir bonus imperturbatus respondit; Ite in pace filij, fiat voluntas Domini. Cæterú, oratione finita, egressus ab Ecclesia, asinam incolumem repperit, & lupum apud eam in terra mortuum, Deo pro gratissimis precibus vicariam operam illi rependente.

Proximos, egenos præsertim, dilexit semper sicut semetipsum: & pauper ipse, ac inops aliquid detrahebat quotidie vsibus suis, vt quotidie haberet, vnde pauperibus, & egentioribus subueniret. Deus verò eius charitate adeo oblectabatur, vt aliquando vocare maluerit ea, quæ non sunt, tanquam ea, quæ sunt, quàm vt seruo suo deesset, quod largiretur. Semel enim, postquam parata omnia pauperibus distribuerat, alius quidam mendicus superuènit eleemosynam petens. Isidorus tristis, quòd pauper ieiunus abiturus esset, vxorem videre iussit, num aliquid superfuisset in olla. Ea negante, iterum rogauit, vt scrutaretur: quæ dum marito obtemperat, vas, quod vacuum reliquerat, mirabiliter pulmento plenum repperit: quo pauper abunde obsonatus est.

Neque intra fines humanæ naturæ obtinebat se charitas Isidori, sed porrigebatur etiam ad ratione carentia. Summa hyeme, dum niuibus, & glacie omnia rigerent, ferebat triticum ad molendinum: quando visis columbis, quæ arboribus insidebant, misericordia motus, quòd niue escam prohibente, non haberent quo vescerentur, niue terram detersit, ibiq. tantum

tritici

tritici sparsit, quantum columbis satis esse putauit. Pactum displicuit socio Isidori, & ideo illum acriter corripuit: sed non displicuit Deo, qui virtute sua triticum, quod superfuerat, adeo auxit, vt postquam ad molendinum venere, nihil è sacco extractum videretur.

Iniurijs maior, inoffensum, quãuis offensus, erga proximũ semper animum gessit. Quare nihil commotus in eos, qui defraudata, pietatis causa, hero debita opera, illum insimulauerant; iudicio, & arbitrio ipsorum paratum se ad satis faciendũ hero, pacate, & amice respondit.

Vix explicari potest, quãta fuerit fiducia eius in Deum, quæ in altissima fide fundata, efficiebat, vt de Diuina benignitate nihil vnquam, difficile licet, & arduum, non speraret. Suppeditat quidem vita B. Viri innumera huius virtutis exempla: sed ex eis vnum tantum, vel alterum seligemus. Festo quodam raptus dulcedine orationis, cui in Ecclesia se dederat, ad socios, qui pium de more conuiuium agebant, non descendit, nisi eo finito; neque solus, sed pauperum grege stipatus, qui eum tanquam patrem sequebantur. Prandentibus nihil penitus superfuerat, præter vnam eius portionem, quã ministri societatis seorsim seruauerant. Quare vbi socij eum viderunt, turbati, & tristes, quòd eam multitudinem famelicorum secũ adduxisset, dixerunt ei quidnam superesset, & quid esset hoc inter tantos. sed seruus Dei, qui iactabat cogitatum suum non vnam, sed in Deum, eos bono animo esse iussit, asserẽs, quicquid in nomine Domini eis datum fuisset, id inter omnes distributum iri. Quo audito, ministri accesserunt ad vas, in quo portionem solam Isidori reliquerant; illudq. pulmento redundare viderunt tanta cum affluentia, vt non modò præsentium fames large, & copiose depelli potuerit, sed absentiũ etiam esuriei pars aliqua reseruari.

Castitatem coniugalem perpetuo coluit. Ieiunia Ecclesia-

stica,

ſtica, quamuis laboribus fractus, nunquam violauit. Morti proximus, præeunte pœnitentia, & humili confeſſione peccatorum, Sacramentum Euchariſtiæ ſumma cum deuotione ſuſcepit. Et poſtquam domeſticos ad pietatem, & charitatem, quanta potuit afficacia cohortatus eſt, vitæ ſanctitate, & miraculis clarus obdormiuit in Domino, anno ab eius Natiuitate milleſimo centeſimo ſeptuageſimo. Hæc fuit vita, Beatiſſime Pater, hi mores Iſidori. Venio nunc ad miracula.

MEDIA æſtate, quando areſcunt omnia, herus Iſidori venit ad agrum, quem ſeruus Dei arabat: & ſitibundus quæſiuit, quonam loco inuenire poſſet aquam, qua ſitim leuaret. Iſidorus manu locum ſignauit: ſed herus eo profectus, aquam non inuenit. quare ad eum reuerſus, grauiter conqueri cœpit, quaſi deluſus fuiſſet. Iſidorus, eamus, inquit. Et cùm ille perrexit ad vicinum montem, in quo nullum aquæ veſtigium apparebat, ſed vndequaque ſicca, & arida omnia, & ſtimulo, quem geſtabat, percuſſa terra repentè loco percuſſo fons viuus manauit. Durat verò mirabilis ille fons ad hanc vſque diem, fluxitq. perpetuò, nullis vnquam cæli ardoribus exſiccatus. Immo ad eius aquæ potum ægri vndique confluunt, innumeris allecti miraculis, quæ ad intercessionem Beati Iſidori aſſidue per aquas illas operatur Deus.

Non deſunt alia miracula, quæ viuens fecit. Sed ego ea prætereo; tum quòd ſatis multa ſunt, quæ dixi, dum referrem vitæ ſanctitatem; tum quòd æquum non puto prolixiori narratione rei minus neceſſariæ Sanctitatem V. fatigare. Ad illa itaque tranſeo, quæ mortem B. Viri ſequuta ſunt, & ſunt certiora teſtimonia ſanctitatis.

Poſt obitum Serui Dei, corpus eius in Cœmeterio Eccleſiæ Sancti Andreæ humi ſepultum fuit, vbi totis quadraginta annis iacuit expoſitum omnibus iniurijs cæli, & pluuiarum præſertim, quæ per ſcrobem quaſi in cloacam in ſepulturam

eius

eius confluebant, Quadragesimo autem anno elapso amico quodam primum, sed frustra, dein matrona quadam pia in visu monita, vt corpus suum à populo, è cœmeterio in Ecclesiam translatum honeste tumularetur, solemnis eius translatio facta est. Effossum repererunt integrum, & incorruptum, inuolutum velaminibus integris itidem, & incorruptis, odore quodam suauissimo flagrans, omnibus aromatum odoribus longe dissimili. Honorifice translatum noua, & decenti sepultura condiderunt, ex qua de anno 1613. qui fuit quadringentesimus quinquagesimus primus ab eius excessu, mandato Delegatorum extractum, eadem integritate, & flagrantia repertum fuit.

Translationem sacri Corporis Deus innumeris miraculis cumulauit. Multi enim cæci, surdi, claudi, alijq. alijs ægritudinibus laborantes, adhibito puluere sepulturæ, statim conualuerunt, & campanæ, ac cymbala omnium Ecclesiarum Matriti, quamdiù processio translationis durauit, tamdiù nemine pulsante, sonarunt.

Catharina de Villa sancte continuis febribus, & ventris profluuio laborans, adeo grauiter periclitabatur, vt medici de eius salute penitus desperarent. Sed inuocato Isidoro, & aqua fontis eius epota, statim reddita est sanitati.

Catharina Fernandez, lethali vlcere in crure contracto, extremis cruciabatur doloribus: alijsq. medicamentis frustra tẽtatis, sola sectione cruris vitam tueri posse videbatur. Admotis tamen vlceri corallijs quibusdam, quibus tactum fuerat corpus B. Viri, & eius intercessione implorata, statim abscedit dolor, & spatio tridui, nullo alio adhibito medicamento, penitus conualescit.

Quadam die in Ecclesia Sancti Andreæ ostendebatur corpus B. Viri, à cuius intercessione pluuia sperabatur. Aderatq. inter cæteros cœcus quidam nomine, Benedictus, qui repente

è me-

è media multitudine prosiluit, videre se clamans, & benedicens Deum, qui meritis B. Isidori visum ei reddidisset.

Alphonsus Gallo febri pestilentiali, & stupore mentis correptus, desperata a medicis salute, sola inuocatione Isidori, & aquæ potu, quam pie à matre deceptus fontis eius esse credebat, momento sanatur.

Thesaurarius Confraternitatis, quæ Matriti in honorem Beati Isidori erecta est, solemni quodam die, cum edulijs, & vino, quæ viginti pauperibus vix sufficere poterant, Isidoro inuocato, tercentos ferme pauperes explet, & multa colligit, quæ saturis supersunt.

Hilarius Cimbron post vomitum, & dyssenteriam trium mensium febri mali moris correptus, de corporis salute penitus desperat: sed dum recepto Sacramento extremæ Vnctionis, viam vniuersæ carnis ingressurus putatur, solo poculo aquæ fontis Isidori ad integram sanitatem reuocatur.

Balthassara Ortiz prægnans, tres eius filij, & vna ancilla oppressi ingenti muri ruina, omnes grauiter, & enormiter læsi sunt, sed Beato Isidoro commendati, omnes etiam ad vnum liberati fuere. Et ad miraculi cumulum Balthassara post sex menses peperit filium viuum, qui habebat tres rimas, vulnerum instar, in capite, & singularum hiatus digiti magnitudine.

Puer, Didacus nomine, herniosus à natiuitate, post vota Deo in honorem Isidori à matre nuncupata, & reddita, absq; alio medicamento sanatus est.

Visitauerant animæ duodeuiginti heremitorium B. Isidori, vectæ curru, quem duæ mulæ trahebant. Dum vero discederent, currus tanto impetu ferri cœpit deorsum, vt nulla ratione retineri potuerit; donec impegit in rupem, quæ imminet flumini, & inde spectantibus horrendam speciem præcipitij præbet. Ibi vna ex mulabus in terram collapsa, altera in aere

supra

supra flumen pendula, currus soli præcipitio hærens, pueri, & feminæ eiulantes, viri de suo, & totius familiæ extremo periculo solliciti, miserabilem aspectum omnibus exhibebant. Sed Isidorus imploratus adfuit, fecitq. vt currus saxis illis præruptis hæreret, donec omnes incolumes desilirent; & funibus præcisis mula in præcipitium deiecta, cætera seruarentur.

Morbus in Hispania dictus Garotillo, cum tribus carbunculis Hadriani adolescentuli guttur inuaserat; & interclusa nedum cibo, & potui, sed etiam spiritui via, ad extremum vitæ discrimen eum redegerat: quando ipse Isidori memor, conuersus ad eius imaginem, vitam, & salutem exorauit: nec frustra. Nam somno repente sopitus certior redditus est ab Isidoro, quòd ex ea ægritudine conualesceret; statimq. melius habere se cœpit, & paulo post integram sanitatem recuperauit.

Puer quatuor annorum, Alphonsus nomine, febri continua, & dyssenteria laborans, calore destitutus, & moribundus, Isidoro à patre commendatur; & eodem momento, vtroque morbo depulso, sanatur.

Augustinus della Fuente, Aduocatus Matriti, acuto morbo in extremę vitæ periculo constitutus, omni humana ope desperata, ad Isidori aquam, & suffragia conuersus, precibus absolutis, & poculo exhausto, fit sanus.

Miracula ista, Beatissime Pater, omnia sufficienter, & legitime in actis probata sunt, & sunt apertissima testimonia Dei omnipotentis, qui ad fidem faciendam de Isidori serui sui sanctitate, quasi testis specialiter inuocatus, & rogatus accessit.

HABET iam Sanctitas Vestra de processibus, de vita, & miraculis Isidori ea omnia, quæ per tres assiduos annos in sacra Rituum Congregatione discussa sunt, & quibus inducti sumus ad censendum, posse Sanctitatem vestram, si ei placuerit,

cuerit, canonico, & legitimo ritu hunc seruum Dei inter Sanctos referre.

Hoc vt fieret, pro ingenita sibi pietate, & in B. Virum deuotione, diu vehementerque expetiuit, optauit, precatus est Philippus Tertius Hispaniarum Rex vere Catholicus. Postquam verò ille à terrestri Regno ad cæleste translatus est, Philippus Quartus eius filius, pietatis non minus quàm Maiestatis paternæ heres, hoc ipsum non desiderat tantum, sed poscit & flagitat. neque solus ipse, sed cum eo Rectores, & Vniuersitas Matriti, immo Hispania tota, ad sacros pedes Sanctitatis Vestræ humiliter prouoluta.